

VITENSKAP – PÅ GRESK

Episteme - ἐπιστήμη **VITEN** – KYNDIGHET

- er ren vitenskap; i strengeste forstand desinteressert, objektiv, og uten "telos", uten videre formål; følgelig med den mening "å vite for vitens egen skyld". Denne formen for kunnskap står i klar motsetning til *techné*, som betyr å kunne noe for et formål, dvs. ha praktisk kunnskap. *Epistéme* vil dermed også kunne oversettes med teoretisk kunnskap.

Πανεπιστήμιο Αθηνών - Panepistimio Athenon – ("Athens allvitenskap") = *Universitetet i Athen*

I bruk: vitenskapsbetegnelser på **-logi** svarer til *epistéme*.

- **Telos** – τέλος – er ord for *mål* eller *hensikt*; det kan dermed også bety "det fullkomne". Vi har også ordet *teleologi*, arbeidet med "hva resultatet er, som det siktes mot". Jf. "dommedag" (i kosmologi).
-

Techné - τεχνή **KUNST** – FERDIGHET

- er et gammelt gresk ord som betyr "kunst" eller "ferdighet". Det ble opprinnelig brukt som henvisning til den kunnskapen vi finner blant mekanikere eller håndverkere, nemlig den kunnskapen som er nødvendig for å produsere de tingene som knyttes til en bestemt kunst eller et håndverk. For eksempel er det en *techné* eller ferdighet knyttet til keramikk-kunsten, nemlig alt keramikeren må kunne for å fullføre et produkt, alt fra valget av typen leire til måten å dekorere på. På den tiden Platon and Aristoteles levde, hadde denne termen fått betydningen av kunnskap i videste forstand og ble anvendt også på kunst og ferdighet med tanke åndsliv, særlig det å lage og forme begreper, dvs. de reglene som gjelder for tenkning. Termen fins også hos Aristoteles i betydningen praktisk vitenskap.

I bruk: vitenskapsbetegnelser på **-ikk** svarer til *techné*.

- **Suffikset "-ikk" er en adjektivendelse**, substantivisk brukt: det forutsetter et påfølgende, underforstått, substantiv: *techné*; x: *pedagogikk* = *den pedagogiske* ... [kunsten, ferdigheten] → *kunsten å være lærer*
-

***Vitenskap = teknologi?** – Informasjonen fra vår greske fortid burde kaste lys over vår egen tids tendens til å sette likhetstegn mellom *vitenskap* og *teknologi*. Likeledes forskningsforvaltningens bruk av ordet "grunnforskning". Hva er det for noe? Hva er forskning uten "grunn-".

***Termer meisles ut i bruk.** Faglig kvalifiserte ordbøker gir alltid konkrete eksempler på bruken av ord, de andre konstaterer bare, som om betydningen var fiksert og at noe er "riktig". Vi finner mange ord i gresk brukt om det vi kaller "kyndighet" eller "ferdighet". *Fronesis* – φρόνησις – nevnes gjerne: en term for *klokskap* hos Aristoteles, en edel, opphøyet evne – men *bruken generelt* inkluderer også (selvopphøyet) "bedreviten", "hovmod".